

3. Naclerio, F., Moody, J., Chapman, M. (2013). Applied periodization: a methodological approach'. *Journal of Human Sport and Exercise*. № 8 (2). P. 350–366.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-367-5-6>

SPORTS PREPARATION IN PRESCHOOL FOOTBALL CLUBS IN UKRAINE AND THE WORLD

СПОРТИВНА ПІДГОТОВКА У ДОШКІЛЬНИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБАХ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Kos R. S.

*Postgraduate Student
National University of Ukraine on
Physical Education and Sport
Kyiv, Ukraine*

Кос Р. С.

*аспірант
Національний університет фізичного
виховання та спорту України
м. Київ, Україна*

Ulan A. M.

*PhD,
Associate Professor at the Department
of History and Theory of Olympic
Sports, National University of Ukraine
on Physical Education and Sport
Kyiv, Ukraine*

Улан А. М.

*кандидат наук
з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри Історії та теорії
олімпійського спорту
Національний університет фізичного
виховання та спорту України
м. Київ, Україна*

Система дитячо-юнацького спорту, яка забезпечує підготовку кваліфікованих футболістів для професійних клубів і національних збірних команд має певну вікову ієрархію та періодизацію.

Сьогодні фахівці відзначають факт подовження всього періоду багаторічної системи підготовки, насамперед, за рахунок збільшення тривалості етапу максимальної реалізації індивідуальних можливостей. Разом з тим, дана тенденція вимагає більшої тривалості загальної підготовки на початкових етапах занять спортом [2].

Враховуючи, що тенденція більш раннього початку має відображення не лише у футболі, а й інших видах спорту, а методичного забезпечення все ще не має, виникає актуальність в її дослідженні.

Мета дослідження – проаналізувати досвід підготовки юних футболістів в Україні та закордоном.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та матеріалів мережі Інтернет, синтез та узагальнення, соціологічні методи дослідження (бесіда, інтерв'ю). У бесіді та інтерв'ю прийняли участь тренери футбольної академії «Шахтар» та інші фахівці футбольної сфери (викладачі, функціонери). Загалом у бесідах прийняли участь 3 науково-педагогічних працівника, к.фіз.вих, 1 функціонер Асоціації футболу України; інтерв'ю проводилось із 3 тренерами футбольної академії «Шахтар».

Результати досліджень. Представник Міжнародної академії футбольного клубу «Ювентус» у Південній Америці, Пол Вальдерама, закликає батьків віддавати дітей у футбольні школи у віці від 4-ох років. Такий ранній початок футбольної кар'єри, на думку фахівця, полегшить подальшу технічну підготовку, є психомоторно, фізіологічно та психологічно виправданим.

З цього приводу Вікарт (1969), Cryan (1992), Ziegler and Song (2000), Nassoden and Nam (2001) [5] у своєму дослідженні дійшли висновку, що діти з дошкільним руховим досвідом мають краще фізичне здоров'я та міцніші соціальні відносини, ніж інші діти 7–9 років. Дослідження показало, що діяльність, яка здійснюється в дошкільних закладах спортивної спрямованості типу дитячих садків, сприяє розвитку фізичних здібностей та закладає міцний руховий фундамент; має позитивний когнітивний, емоційний, соціальний вплив.

Шарлотта та Ріджвей (2009) [5], під час досліджень дійшли до висновку, що між руховим і когнітивним розвитком дітей і кількістю їхніх спортивних успіхів в майбутньому існує значущий зв'язок.

Аналіз наукових праць авторів Han Dongsheng, Lv Hui, Abdullaeva, Cătălin Savu, Gabriel Manolache, Мумінов Феруз, Giuliana Jelovčan, та інших авторів з Ірану, Фінляндії, Китаю, Кувейту, вказує нам на наявність паралелі між розвитком дошкільної концепції виховання учнів та здійсненням спортивної підготовки. На рисунку виділено 5 основних завдань, що є спільними для кожної із досліджених країн (рис. 1).

Станом на 2022 рік в Україні функціонувало 952 відділення футболу в дитячо-юнацьких спортивних школах, у яких займалося більше 150 тис. юних футболістів (за даними ФІФА – 700 тис.), або 1,5% від кількості жителів країни, що значно поступається таким країнам, як Німеччина (7,8%), Нідерланди (6,8%) і Бельгія (4,1%) [2]. Поряд із функціонуванням відділень ДЮСШ та СДЮШОР все більшого поширення набуває діяльність приватних спортивних клубів, які, в умовах жорсткої конкуренції за чисельність вихованців, проводять набір для занять футболом вже починаючи з 3-річного віку. При цьому, діяльність дошкільних футбольних клубів та дана вікова зона не передбачені вітчизняною системою підготовки юних футболістів. Україна є однією з

перших країн, де зародилось це явище, натомість зараз це стає практикою в Європейських країнах: чи то в рамках соціальних проєктів, чи то як можливість додаткового етапу відбору здібних дітей до занять футболом [1; 4]. Мадридський клуб «Реал» у своїх соціальних програмах залучає до занять футболом дітей віком від 5 років. Турбота про дітей та молодь – основна мета Фонду, що функціонує на базі клубу. Соціально-спортивні школи футболу і баскетболу приносять користь хлопчикам і дівчаткам у віці від п'яти до 17 років, пропонуючи виховання особистісних цінностей через спорт, що сприяє інтеграції найбільш уразливих груп. Таким чином, всі сім'ї, незалежно від того чи піддаються вони ризику ізоляції або соціального неблагополуччя, можуть на рівних підставах займатися соціально-спортивною діяльністю [6]. Не менш відомий іспанський футбольний клуб «Еспаньйол», філії академії якого діють майже в усьому світі, проводить набір дітей з 4-річного віку [3]. Футбольна академія «Ювентусу» – провідного італійського футбольного клубу проводить заняття з дітьми віком від 5 років, а її філії (всього їх понад 30) у деяких країнах – від 4-ох років [3; 5]. Повага до командної роботи, працьовитість та гарні манери – три фундаментальні принципи підходу, на якому ґрунтується підготовка дітей даної вікової групи, що здійснюється під гаслом: «Насамперед – розвивати людей, а вже згодом – футболістів». J-Academy відкрита для молодих людей віком від 5 до 17 років, які хочуть одягнути футболку Б'янконері незалежно від своїх футбольних здібностей. Хоча середовище менш вимогливе і вибіркоче, ніж молодіжна академія, воно засноване на тих же цінностях [5].

Рис. 1. Основні завдання дошкільних занять футболом на основі моделей підготовки Китаю, Хорватії, Кувейту, Узбекистану, Румунії, Японії, Фінляндії)

Висновки. Сьогодні в спорті можна спостерігати світову тенденцію до його омолодження. Дана тенденція проявляється і у футболі, про що свідчать результати досліджень про зниження вікового цензу початку занять футболом та зменшення віку початку професійної футбольної кар'єри. Проте, система підготовки футболістів-початківців в Україні ще далека від урахування даної особливості сучасного футболу. В Україні функціонує розвинена мережа приватних дошкільних футбольних клубів, в той час як у інших країнах заняття дітей дошкільного віку мають системний характер на базі професійних футбольних академій.

Література:

1. Кос Р. С., Улан А. М. «Анатомо-фізіологічні особливості спортсменів в підготовці футболістів-початківців»: Розвиток фізичної культури та спорту: новітні виклики, проблеми та перспективи: матеріали Міжнародної онлайн-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, 28 жовтня 2022 року. – Миколаїв: НУК імені адмірала Макарова, 2022. 242 с.

2. Ніколаєнко В.В. «Система багаторічної підготовки футболістів до досягнення вищої спортивної майстерності»: автореферат 2015р. УДК: 796.332.015.367

3. Олійр М., Машталер І. Планування навчально-тренувального процесу з футболу дітей старшого дошкільного віку: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції» 2019 р. – репозитарій Тернопільського національного університету ім. Володимира Гнатюка

4. Улан А., Кос Р. Відображення тенденції до омолодження світового футболу у чемпіонатах різних країн світу. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022; 3: 27–31 DOI: 10.32652/tmfvs.2022.3.27–31

5. Shahram Nazarpouri, Omid Mohammadiyan. Comparison of the level of intelligence, development of motor skills and skill of football players with and without experience in kindergarten. 2016. Доступно на: https://mbps.sbu.ac.ir/article_99541.html

6. Філософія академії Ювентус. [Інтернет] Доступно на: <http://www.juventus.com/en/j-academy/our-philosophy.php>

7. Фундації, соціальні проекти клубу Реал Мадрид. [Інтернет] Доступно на: <https://www.realmadrid.com/sobre-el-realmadrid/fundacion-proyectos/espana?pid=4500014944505>